

ABD SEÇİM SİSTEMİ VE 2020 BAŞKANLIK SEÇİMLERİ

İsmail Hakkı ELÇİ

Doktora Öğrencisi, İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü.

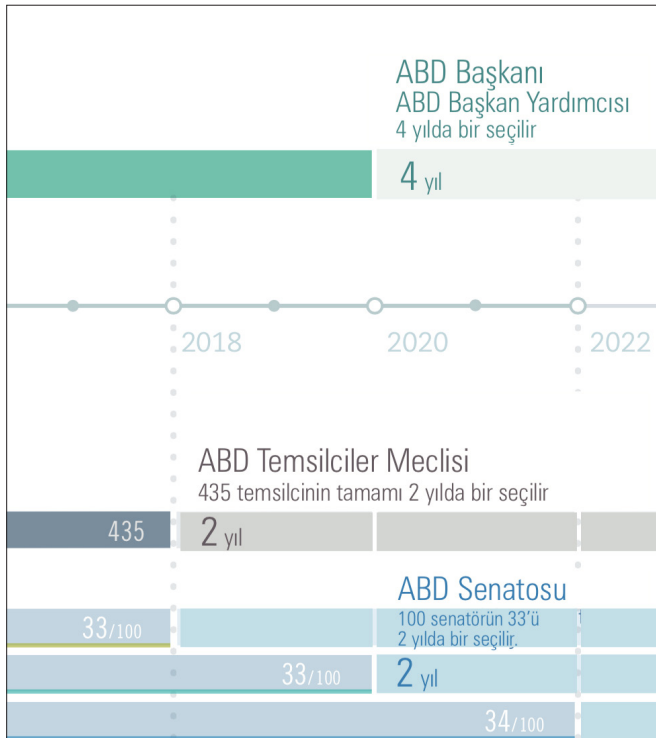

Federal hükümette görev yapmak için aranan şartlar		
★ BAŞKAN	35	Federal hükümette görev yapacak kişinin belli şartları yerine getirmesi gerekir
★ BAŞKAN YARDIMCISI	35	Doğuştan* ABD vatandaşı olmak; seçildikten önce 14 yıldır ABD'de ikamet ediyor olmak ve başkandan farklı bir eyalette ikamet etmek
★ SENATÖR	30	9 yıldır ABD vatandaşı olmak; seçildiği eyalette ikamet etmek
★ TEMSİLCİ	25	7 yıldır ABD vatandaşı olmak; seçildiği eyalette ikamet etmek

Seçimle İş Başına Gelen Federal Yetkililer ve Seçilme Şartları

Kaynak: <https://tr.usembassy.gov/tr/abd-baskanlik-secimleri-2020/>

Federal Seçim Süreleri

Kaynak: <https://tr.usembassy.gov/tr/abd-baskanlik-secimleri-2020/>

ABD Seçim Sistemi

ABD seçim sistemi karmaşık bir sisteme dayanır. Bu karmaşıklıkta her eyaletin kendi anayasasının olması ve bu anayasa farklılıklarından doğan farklı seçim sistemine sahip uygulamaları rol oynar. Karmaşıklığın önlenmesi ve konunun anlaşılır kılınması için ABD seçim sisteminin soru-cevap ve maddeler halinde ele alınması daha isabetli olur. ABD seçim sisteminin genel özelliklerine bakıldığında (US Embassy in Ankara, 2020);

Kimler Oy Verebilir?

ABD anayasasına göre; 18 yaş üstündeki bütün vatandaşlar federal (ulusal), eyalet ve yerel düzeydeki seçimlerde oy kullanabilir.

ABD'de Hangi Devlet Yetkilileri Seçimle İş Başına Gelir?

Başkan, Başkan Yardımcısı, ve Kongre üyeleri (435 üyeli Temsilciler Meclisi ve 100 üyeli Senato'dan oluşur) seçimle iş başına gelen devlet yetkilileridir.

Federal Seçimlerde Kimler Aday Olabilir ya da Hangi Şartları Taşımaları Zorunludur?

Başkan Adayı Olmak İçin Gereken Şartlar:

Doğuştan ABD vatandaşı olması, 35 yaşını doldurmuş olması ve 14 yıldır ABD'de ikamet ediyor olması şartları aranır.

Başkan Yardımcısı: Başkan seçilme şartları yardımcı için de geçerlidir. Bunlara ek olarak Başkan Yardımcısı adayının Başkan Adayı ile aynı eyalette ikamet etmiyor olması şartı da aranır.

Kongre Üyeleri: Temsilciler Meclisi adaylarının en az 25 yaşında olmak, 7 yıldır ABD vatandaşı olmak ve seçilmek için adaylığını koyduğu eyalette ikamet ediyor olmak şartları aranır. Senato üyeliği için ise; 30 yaşında olmak, 9 yıldır ABD vatandaşı olmak ve senatörü olacağı eyalette resmi olarak ikamet ediyor olmak şartları aranır.

Seçimler Ne Zaman Yapılır?

Seçimler ABD'de siyasi bir gelenek olarak sonu çift rakamla biten yıllarda yapılır. 4 yılda bir yapılan seçimler Kasım ayının ilk pazartesi gününü takip eden Salı günü gerçekleştirilir. 4 yılda bir başkan seçilirken Temsilciler Meclisi üyeleri iki yılda bir seçilir. Görev süresi 6 yıl olan Senato üyeliği için ise iki yılda bir seçim yapılırken bu seçimlerde Senato'nun üçte biri değişir.

Bir Kişi Kaç Kez Başkanlık Yapabilir?

ABD anayasasında 1951'de yapılan değişiklikle

ABD Kongre Salonu

Kaynak: <https://www.aa.com.tr>

aynı kişinin iki defadan fazla başkanlık yapması engellenmiştir.

Kongre'ye Her Eyalet Kaç Temsilci Gönderir?

ABD Kongresi iki meclisten oluşur. Temsilciler Meclisi 435 üyeden oluşup; her eyalet nüfus oranına göre temsilci gönderirken; Senato 100 üyeli olup; her eyalet eşit sayıda yani 2 üye gönderir.

ABD Seçimlerinde Kaç Parti Yarışa Katılır?

ABD'de 1852'den beri seçilen her Başkan ya Demokrat Parti ya da Cumhuriyetçi Parti'dendir. İstisnalar olmakla beraber bu iki parti Başkanlık koltuğunu, Kongre üyeliklerini, valilikleri ve eyalet meclislerini kontrol ederler. Eyalet valiliklerinde bu iki partiden olmayan adayların seçilmesi nadir görülen bir durumdur.

Bu durum ABD Anayasasının partileri yasaklamasından dolayı değil ABD seçim sisteminin "tek turlu çoğunluk sistemine" dayanıyor olmasından ileri gelmektedir. Atılan oyların çoğunluğundan azını almış olsalar bile en çok oyu alan adayın kazandığı bu sistemde, küçük partiler mecliste yer bulmakta zorlanıyorlar. Bir partinin aldığı oyun oranına göre seçildiği ülkelerde küçük partilerin meclise girmesini sağlayan seçilme imkanı bu sistemde yoktur. Küçük partiler ve adayları ya da bağımsızlar seçimlere girmekle beraber seçilme şansları çok azdır.

Başkan Adayları Nasıl Seçilir?

ABD Başkanlık seçimleri yarışı, yapılacak yılın ilk aylarından yani Ocak ve Şubat ayından itibaren başlar. Başkanlık seçimlerinin ilk aşaması olan ön seçim ya da parti toplantıları bu aylardan itibaren başlar. Her eyaletin parti yönetimi ön seçim mi yoksa parti toplantısı mı yapılacağı konusuna kendisi karar verir. Bazı eyaletler her ikisini gerçekleştirir. Örneğin Nebraska ve Alaska eyaletlerinde Cumhuriyetçi Parti ön seçim yaparken; Demokrat Parti parti toplantısı düzenler. Ön seçimler açık ya da kapalı yapılabilir. Kapalı seçimler ve parti toplantılarında partinin kayıtlı üyeleri oy verebilirken; açık seçimlerde seçmen kaydı olan herkes oy kullanabiliyor. Parti toplantıları ve ön seçimler yoluyla kendilerini en iyi temsil edecek başkan adayını seçerler. Caucus ve Primary denilen bu süreç bittikten sonra ulusal bir kongre ile belirlenen başkan adayı Temmuz ve Ağustos itibarı ile parti kongreleri düzenleyip adaylarını ve başkan yardımcısını tanıtmaya başlar.

ABD Kongresi Seçimlerini Kazanmak İçin Kaç Oy Gereklidir?

Bir seçim bölgesinde oyların çoğunluğunu alan parti seçimi kazanır. Tek üyeli bölge sistemi ya da tek turlu çoğunluk sistemi denilen bu sistemde; oransal sistemlerden farklı olarak partiler aldıkları oy oranlarına göre temsilci kazanmazlar.

ABD'nin 45. Başkanı Donald Trump

Kaynak: <https://www.npr.org>

ABD'nin 46. Başkanı Joe Biden

(ABD Başkanı Barack Obama, yardımcısı Joe Biden'a ülkenin en yüksek ödülü olan Devlet Başkanlığı Özgürlük Madalyası'nı verdi (2017).

Kaynak: <https://www.npr.org>

Bu sistemde hangi parti oyların çoğunluğunu alırsa meclise de sadece o temsilci gönderir. Kasımda yani seçim günü eyalet nüfusları aslında başkanı değil ABD başkanlık sisteminde “seçici kurul” denilen kongre üyelerini yani meclis üyelerini seçerler. Bu seçimlerde 435 Temsilciler Meclisi üyesi, 100 Senato üyesi ve eyalet hükümünde olmayan Columbia Bölgesi’nin 3 temsilcisi belirlenir. Toplamı 538 olan ve seçici kurulu oluşturan bu adaylar daha sonra yani Aralık’ta başkanı seçerler. 538 Kongre üyesinden 270’inin oyunu alan aday Başkan seçilmiş olur. Yeni başkan 20 ocak günü ile beraber görevine resmi olarak başlar.

Seçimde En Çok Oyu Alan Aday mı Başkan Olur?

ABD başkanlık seçimleri nispi çoğunluk sistemine dayanmadığından ve eyaletler nüfus oranlarına göre aday çıkarttıklarından her zaman fazla oyu alan aday kazanamıyor. Nitekim bu durumu 2016 seçimlerinde Hilary Clinton ile Donald Trump arasındaki seçimde gördük. Daha fazla oy alan Clinton değil; daha az oy alan Trump kazandı. Deyim yerindeyse “kazanan hepsini alır” sistemi de denilen ABD seçim sisteminde örneğin bir adayın 55 delege çıkaran California’da rakibini çok az bir oyla geçmesi durumunda 55 delegenin tamamını kazanır. Seçici kurulun da bu delegelerden oluşması ve seçici kurulun başkanı seçmesi her zaman en çok oyu alan adayın kazanamaması anlamına gelir.

3 Kasım 2020 ABD Seçimlerinin Analizi

Bu sistem üzerine yapılan seçimlerin kazananı Joe Biden olmuş, Trump özellikle postayla kullanılan oylar üzerinden hile yapıldığını öne sürerek birçok eyalette oyları yeniden saydırmıştır. Her başkanlık seçimlerinde olduğu gibi Arizona, Florida, Georgia, Iowa, Michigan, Minnesota, Nevada, New Hampshire, North Caroline, Ohio, Pensilvanya, Teksas ve Wisconsin gibi salıncak eyaletler olarak adlandırılan yerler üzerinden tartışmalar yapılmış; pandeminin etkisiyle postayla oy kullanma konusu da tartışmalara sebep olmuştur (BBC, 2020).

ABD başkanlık seçimleri her zaman bütün dünya tarafından yakından izlenmiştir. Ancak Kasım 2020’de yapılan seçim, koronavirüs pandemisinin uluslararası düzende yarattığı olumsuz etkilerin sebebiyle ayrı bir alanın oluşmasını sağlamıştır. Pandemi sebebiyle yaşanan ekonomik durgunluk, Dünya Sağlık Örgütü başta olmak üzere uluslararası örgütlerin salgında etkisiz kalmaları ve salgın süresince Amerikan liderliğinin gerilemeye

başlaması uluslararası düzenin sorgulanmasını beraberinde getirmiş, sadece dünyanın değil; Amerikan halkının da 2020 seçimiyle daha fazla alakadar olmasını beraberinde getirmiştir.

Seçimlerin analizi açısından Trump dönemi gelişmeleri kısaca incelendiğinde karşımıza Trump’ın dış politikada oluşturduğu farklı çizgi ve iç politikayı etkileyen pandemi ve George Floyd’un öldürülmesi sonrası meydana gelen olaylar çıkar.

Ortadoğu gibi bölgelerde asker bulundurmanın ve NATO gibi ittifaklarda üstlenilen askeri ve ekonomik yükün karşısında olan Trump bu yönüyle sadece Demokratların değil çoğu kez Cumhuriyetçilerin de tepkisini çekmiştir.

2016’da “Önce Amerika” sloganıyla başkanlığa gelen Trump, ABD’nin konvansiyonel olarak adlandırılan dış politika çizgisine şüphe ile yaklaşmış, bunun Amerika’nın çıkarına olmadığını savunmuştur. Başkan Barack Obama dönemi yapılan askeri ve ticari anlaşmalar başta olmak üzere çoğunun ABD lehine olmadığını ve ABD’nin bunlardan bir kazanç elde etmediğini ileri sürmüştür. Ortadoğu gibi bölgelerde asker bulundurmanın ve NATO gibi ittifaklarda üstlenilen askeri ve ekonomik yükün karşısında olan Trump bu yönüyle sadece Demokratların değil çoğu kez Cumhuriyetçilerin de tepkisini çekmiştir (Kanat ve Gültekin, 2020: 10). Öyle ki Başkanlık süresince bu politikalarını hayata geçirmeye çalışan Trump, bu politikayı uygulayacak dış politika kadrosunu bulmakta da zorlanmıştır. Geleneksel dış politika çizgisi dışındaki düşüncelerini uygulamak için çalıştığı dış politika uygulayıcılarına da dümeni tamamen teslim etmemiş, çoğu kez danışmadan dış politik gelişmelerle ilgili tek taraflı kararlarını sosyal medya yoluyla kendine has bir üslupla paylaşmış, kullandığı bu yeni yöntem ve üslupla da çokça eleştirilmiştir. Başkan Obama döneminde İran ile imzalanan anlaşmadan çekilme konusunda yaşanan tartışma, istifa ve yeni atamalar dış politikadaki kaosu açık bir şekilde göstermiştir. 2018’in başlarında Tillerson ve McMaster’ın yerine

Mike Pompeo ve John Bolton'u görevlendirmiştir. Daha sonra kendisi ile askeri meselelerde anlaşamayan Mattis de istifa ederek yönetimden ayrılmıştır (Wright, 2020).

Başkan Trump'ın döneminde düşündüğü dış politikanın uygulamadaki bazı yansımalarına bakıldığında; Kuzey Kore lideri Kim Jong-un ile görüşmesi, ABD büyükelçiliğini beklenmedik bir anda Kudüs'e taşıma kararı, İran nükleer anlaşmasından çekilmesi, Esed'in kimyasal silah kullanımına Twitter'dan tepki vermesi, çelik ve alüminyuma vergi koyması, Putin ile geliştirdiği yakın ilişkiler ve Çin ile ticaret savaşına girmesi, Grönland'ı satın alma fikri ve Suriye'den çekilme kararı gibi gelişmeler karşımıza çıkar ki verilen bu kararların çoğunda dış politika ekibiyle tam bir uzlaşma yakalayamamıştır (Kanat ve Gültekin, 2020: 15-18). İran nükleer anlaşması ve Suriye'den çekilme konusu başta olmak üzere çoğu mesele dış politikadaki kaosu ve strateji eksikliğini bütün dünyaya göstermiştir.

Trump'ın dış politikadaki ilk üç senesi bu şekilde kurumlararası kopukluk ve çelişkilerle geçerken 2019'un sonlarından itibaren Çin'de çıkmaya başlayan ve bütün dünyaya yayılmaya başlayan virüs tehdidi Trump'ın ilgisini dış politikadan iç politikaya çevirdi. Virüs tehdidinin ABD'ye ulaşması ve kısa bir süre sonrasında Floyd'un öldürülmesiyle başlayan huzursuzluk (BBC, Türkçe: 2020), Amerikan halkının da ilgisini Trump'ın bu iki krizle başa çıkma politikalarına yöneltti ve seçim sonuçlarına da büyük oranda Trump'ın bu iki krizi yönetme stratejisi ve başarısızlığı yansıdı.

Ülkelerin bir bir içe kapanmasının ekonomi üzerindeki baskısına ek olarak Trump'ın virüs üzerinden dünyanın diğer ekonomik devi olan Çin'e sert söylemlerde bulunması bu baskıyı daha da arttırdı. Trump virüsü "Çin virüsü" olarak adlandırıp bunun sebebinin Çin ve Çin ile anlaşan DSÖ'nün olduğunu ileri sürüyordu. DSÖ'ye finansal desteği askıya alan Trump; Çin'in de dünyaya verdiği zararın hesabını vereceğini söylüyordu (VOA News, 2020; The Guardian, 2020). Trump'ın pandemi konusundaki dış politik yaklaşımı, virüsün içte yayılıp ABD'yi virüsün yeni yayılım merkezi haline getirmesi ve Trump'ın ekonomik kaygılarla ülkede yeterli önlemleri almaması hem ABD'nin

dış liderliğinin hem de ABD halkı nezdinde virüse karşı iç politikasının eleştirilmesine sebep olmuştur. Trump'ın kaybetmesinde de dış politikadan çok pandeminin yönetilememesi büyük rol oynamış; Trump'ın seçim sürecindeki yeni vaatleri bozulan imajını kurtarmaya yetmemiştir. Her ne kadar Trump'ın kaybetmesinin sebepleri dönemde izlediği iç ve dış politik başarısızlıklarda yatıyorsa da yeni Başkan Biden'ın seçim stratejileri ve vaatleri de bu konuda birer etkidir.

Trump'ın rakibi Joe Biden; 36 yıllık senatörlük, sekiz yıllık başkan yardımcılığı ve Senato Dış İlişkiler Komitesi başkanlığı görevleriyle ABD politikasındaki deneyim rolüyle ön plana çıkıyor. Yaptığı görevler dolayısıyla fikirleri bilinen Joe Biden; liberal dünya düzeninin devam ettirilmesini, müttefiklerle olan ilişkilerin güçlendirilmesini ve ABD'nin uluslararası sistemdeki lider pozisyonunun sürdürülmesini savunuyor (Kanat ve Gültekin, 2020: 18).

Diplomasi ağırlıklı bir dış politika sürdürüleceğini söyleyen Biden ABD halkının korunması gerektiği söz konusu olduğunda güç kullanımına başvurulacağını ileri sürmüştür.

Biden seçim boyunca yaptığı konuşmalarda nasıl bir iç ve dış politika izleyeceği konusunda çeşitli ipuçları vermiştir. Trump'ın aksine Paris İklim Anlaşması'na destek vereceğini ve İran ile imzalanan nükleer anlaşmanın tekrar canlandırılacağını söylemiştir (The New York Times (a), 2020, CNBC, 2020). Koronavirüs ile mücadelede ABD'nin dünya ölçeğinde kontrolü ele alması gerektiğini ileri süren Biden, müttefikler ile olan işbirliğinin arttırılacağını dillendirmiştir. Diplomasi ağırlıklı bir dış politika sürdürüleceğini söyleyen Biden ABD halkının korunması gerektiği söz konusu olduğunda güç kullanımına başvurulacağını ileri sürmüştür. Trump'ın tutarsız bir dış politika sürdürdüğünü, yapılan hataların tekrarlanmayacağını, iklim değişikliği, göç, nükleer silahların yaygınlaşmasının önlenmesi, terörizm ve siber savaş gibi sorunların müttefikler ile yapılacak işbirliği ile çözülebileceğini konuşmalarında sık sık

tekrarlamıştır (Wright, 2020). Bu yönüyle Obama dönemi politikalara bir geri dönüşün olacağı rahatlıkla tahmin edilebilir. İç politikaya yönelik yaptığı söylemlerde özellikle ekonomik güçlenmeyi ve salgınla mücadeleyi ön plana çıkarmıştır. Orta sınıfı güçlendirmeye yönelik politikalar izleyeceğini öne süren Biden; ücretlerin iyileştirileceğini, işsizliğin azaltılacağını, gelir adaletsizliğine yönelik vergi politikalarında değişikliğe gidileceğini ve ABD'ye yatırımların artması için ticari ortaklıkların geliştirileceğini söylemiştir. Salgınla daha etkin mücadele edilip; kapsamlı bir aşılama politikası ile ülkede normale dönüşü hızlandıracağını ileri sürmüştür (The New York Times (b), 2020).

Sonuç

Trump'ın ilk üç yılı iç politikaya odaklanmaktan çok dış politikaya odaklanmakla geçmiş, "önce Amerika" sloganıyla uyumlu bir şekilde geleneksel Amerikan dış politikası dışına çıkmaya çalışmıştır. Ekonomik ve ticari kazanç odaklı dış politika uygulamaları sadece muhalif Demokratların değil çoğu kez Cumhuriyetçi kanadın da tepkisine sebep olmuştur. Kendine has üslubu ve devlet geleneğinden uzak bir şekilde uluslararası düzeni etkileyen önemli konularda sosyal medyayı kullanması, ani kararları ve bu kararlardan geri adım atması sürdürdüğü dış politikanın eleştiri konusu olmasını beraberinde getirmiştir.

Trump'ın kaybetmesinde her ne kadar uluslararası alana ait kararları etkili olsa da asıl belirleyici faktör Amerikan vatandaşlarının durumu yani iç politika kararları etkili olmuştur. İlk üç yılı dış politika ağırlıklı geçen Trump, son dönemi ABD halkını çok olumsuz etkileyen virüs salgını mücadelesiyle geçmiştir. Günlük binlerce vaka ve ölümün görüldüğü ABD salgınında yeni merkez olmuş, Trump salgını etkili bir şekilde yönetememiştir.

Salgınla beraber George Floyd'un öldürülmesi ve ülke çapında isyanların çıkması da Trump'ın seçimi etkileyen başarısızlıklarından biri olmuş, ülkede büyük bir çoğunluk oluşturan zenci vatandaşların desteğini kaybetmesini beraberinde getirmiştir. Trump'ın seçimi kaybetmesinde; Biden'ın vaat ve stratejilerinden çok Trump'ın geleneksel dış politika çizgisi dışındaki uygulamaları ve seçime yakın salgınla mücadeledeki başarısızlığı sebep olmuştur.

Kaynakça

BBC. (2020). *US Election 2020: Biden Certified Georgia Winner After Hand Recount*, <https://www.bbc.com/news/election-us-2020-55006188>, (Erişim Tarihi: 09.12.2020).

US Embassy in Ankara, (2020). *ABD'ye Bakış: Seçimler Kitapçığı*, <https://tr.usembassy.gov/tr/abd-baskanlik-secimleri-2020/>

Wright, T. (2020). "The Point of No Return: The 2020 Election and the Crisis of American Foreign Policy", <https://www.lowyinstitute.org/publications/point-no-return-2020-election-andcrisis-american-foreign-policy> (Erişim tarihi: 10.12.2020).

Kanat, K. B. ve Gültekin, E. (2020). *2020 Abd Başkanlık Seçimi Adayların Dış Politika Tercihleri Trump Ve Biden*, SETA Analiz, Sayı: 340.

The Guardian, (2020). *Trump Sets Up Fight With Congress Over Plan To Cut Dues To WHO Immediately*, <https://www.theguardian.com/world/2020/sep/02/world-health-organization-trump-administration-us-who-dues>, (Erişim Tarihi: 10.12.2020).

VOA News, (2020). *Trump: 'I Beat This Crazy, Horrible China Virus'*, <https://www.voanews.com/2020-usa-votes/trump-i-beat-crazy-horrible-china-virus>, (Erişim Tarihi: 10.12.2020).

CNBC, (2020). *Biden Will Rejoin The Paris Climate Accord. Here's What Happens Next*, <https://www.cnn.com/2020/11/20/biden-to-rejoin-paris-climate-accord-heres-what-happens-next.html>, (Erişim Tarihi: 10.12.2020).

The New York Times, (2020a). *Assassination in Iran Threatens Fate of Nuclear Deal*, <https://www.nytimes.com/2020/11/28/world/middleeast/israel-iran-nuclear-deal.html>, (Erişim Tarihi: 10.12.2020).

The New York Times, (2020b). *Biden's Economic Team Suggests Focus On Workers And Income*, <https://www.nytimes.com/2020/11/30/business/biden-economics-yellen-labor.html>, (Erişim Tarihi: 11.12.2020).

BBC Türkçe, (2020). *Amerika, Yüzünü Geleceğe Dönebilmek İçin 'Kölelik Ve Etnokırım Tarihiyle Yüzleşmeli'*, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52923584>, (Erişim Tarihi: 09.12.2020).

NPR, (2017). *In A Surprise Send-Off, Obama Awards Biden Presidential Medal Of Freedom*, <https://www.npr.org/2017/01/12/509545778/in-surprise-send-off-president-obama-awards-biden-presidential-medal-of-freedom>, (Erişim Tarihi: 10.12.2020).

AA, (2020). <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/trump-secimden-onceki-son-birligin-durumu-konusmasini-yapti/1724593#>, (Erişim Tarihi: 10.12.2020).